

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
АВТОМОБІЛЬНО – ДОРОЖНІЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Факультет «Економіка та управління»
Кафедра «Економіка та фінанси»

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Декан факультету
_____ Л.П.Вовк
« ____ » _____ 2012р.

Рекомендовано
навчально-методичною
комісією факультету,
протокол засідання № _____
від « ____ » _____ 2012 р.
Голова комісії
к.і.н., доц. _____ М.А. Шипович

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Дисципліни циклу професійної підготовки
«Фінанси підприємств»
галузь знань 0306 – «Менеджмент і адміністрування»
напрямок підготовки 6.030601 – «Менеджмент»

Курс - IV, семестр - 8

Рекомендовано кафедрою «Економіка та фінанси»,
протокол № _____ від « ____ » _____ 2012 р.

Зав. кафедрою
д.е.н., проф.
Програму склала
ас.
« ____ » _____ 2012 р.

В.П. Полуянов

О.В. Мудра

Рекомендовано навчально - методичною комісією спеціальності «Менеджмент організацій» протокол засідання _____ від _____
Голова комісії , к.е.н.,доц. Ю.Н. Деречинський

Горлівка 2012

Лист перезатвердження робочої програми
з дисципліни «Фінанси підприємств»

Вніс зміни до програми

_____ 20__ р.
«__»_____

Рекомендована кафедрою
«Економіка та фінанси», протокол
засідання № __ «__»_____ 20__ р.,
Зав. кафедрою

Затверджена навчально-методичною
комісією факультету «Економіка та
управління», протокол засідання
№ __ від «__» _____ 2011 р.
Голова комісії

Вніс зміни до програми

_____ 20__ р.
«__»_____

Рекомендована кафедрою
«Економіка та фінанси», протокол
засідання № __ «__»_____ 20__ р.,
Зав. кафедрою

Затверджена навчально-методичною
комісією факультету «Економіка та
управління», протокол засідання
№ __ від «__» _____ 2011 р.
Голова комісії

Вніс зміни до програми

_____ 20__ р.
«__»_____

Рекомендована кафедрою
«Економіка та фінанси», протокол
засідання № __ «__»_____ 20__ р.,
Зав. кафедрою

Затверджена навчально-методичною
комісією факультету «Економіка та
управління», протокол засідання
№ __ від «__» _____ 2011 р.
Голова комісії

1. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗДІЛ

1.1 Загальні положення

Робоча програма розроблена у відповідності до освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму 030601 «Менеджмент» затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 25 травня 2001 р. № 404.

Робоча програма складена згідно з типовою програмою дисципліни «Фінанси підприємств» напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент».

Дисципліна «Фінанси підприємств» займає важливе місце в підготовці студентів напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент».

«Фінанси підприємств» - є частиною загальної економічної теорії та однією з основних дисциплін, які вивчають студенти напрямку підготовки 6.030601 «Менеджмент». Фінанси підприємств являють собою систему економічних відносин окремих суб'єктів господарювання – юридичних осіб, пов'язаних з формуванням, розподілом і використанням коштів у процесі здійснення ними господарської діяльності. Фінанси підприємств як основа фінансової системи суттєво впливають на фінансове становище країни загалом, тому поліпшення їх організації є важливим чинником виходу України з тривалої економічної кризи. Тому знання дисципліни необхідно для плідної творчої діяльності сучасного фахівця-бакалавра за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент».

Дисципліна складається з таких розділів:

1. Сутність фінансів та фінансового механізму підприємства.
2. Фінансова діяльність підприємства та засади її організації.
3. Система оподаткування підприємств.
4. Активи підприємства.
5. Фінансові ресурси підприємства.
6. Кредитування підприємства.
7. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів підприємства.
8. Грошовий оборот і система грошових розрахунків підприємства.
9. Банкрутство та фінансова санація підприємства.
10. Фінансовий стан підприємства.
11. Фінансовий план підприємства.

1.2 Мета викладання дисципліни

Мета викладання дисципліни «Фінанси підприємств» – формування системи знань щодо базових понять у галузі фінансів та фінансового механізму підприємства, змісту окремих напрямів фінансової діяльності підприємства та їх взаємозв'язку.

1.3 Задачі вивчення дисципліни і основні вимоги до рівня засвоєння змісту дисципліни

Основними задачами вивчення дисципліни є:

- 1) засвоїти категорії, які характеризують фінанси підприємства;
- 2) вивчення законодавчої бази фінансової системи підприємства;
- 3) аналіз фінансової звітності підприємства;
- 4) вивчення методів розрахунку фінансових показників підприємства;
- 5) набуття навичок складання фінансового плану підприємства;
- 6) формування навичок прийняття практичних рішень щодо фінансової діяльності підприємства.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

- знати:

- 1) сутність та функції фінансів підприємства;
- 2) джерела формування фінансових ресурсів підприємства;
- 3) структуру капіталу підприємства;
- 4) поняття фінансового механізму підприємства;
- 5) зміст та завдання управління фінансами підприємства;
- 6) сутність грошових розрахунків підприємства;
- 7) характеристику та склад грошових надходжень;
- 8) особливості формування та розподілу прибутку;
- 9) особливості оподаткування підприємств;
- 10) поняття основних фондів підприємств;
- 11) особливості кредитування підприємств;
- 12) способи оцінки фінансового стану підприємства.

- мати навички:

- 1) працювати з нормативними інструментами;
- 2) аналізувати фінансову діяльність підприємства;
- 3) планувати та розподіляти прибуток підприємства;
- 4) визначати рентабельність та ін.

1.4 Перелік дисциплін, необхідних для вивчення даної дисципліни

Необхідною умовою для успішного оволодіння дисципліною «Фінанси підприємств» є попередня підготовка студентів з вищої математики, статистики, фінансів.

1.5 Місце дисципліни в професійній підготовці спеціаліста

«Фінанси підприємств» відноситься до циклу дисциплін самостійного вибору вищого навчального закладу і використовується при підготовці майбутніх бакалаврів за напрямом підготовки 6.030601 «Менеджмент».

2. РОЗКЛАД НАВЧАЛЬНИХ ГОДИН

Розподіл навчальних годин дисципліни «Фінанси підприємств» за основними видами навчальних занять наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 - Розклад навчальних годин дисципліни «Фінанси підприємств»

Види навчальних занять	Всього		Семестр
	годин	кредитів ECTS	8
Загальний обсяг дисципліни	126	3,5	126
- теоретична частина	64		64
1. Аудиторні заняття	64		64
з них:			
1.1. Лекції	48		48
1.2. Лабораторні заняття	16		16
2. Самостійна робота	30		30
з них:			
2.1 Опрацювання конспекту лекцій, навчальної та наукових літератури	16		16
2.2 Підготовка до виконання лабораторних робіт	5		5
2.3 Підготовка до виконання індивідуального домашнього завдання	9		9
2.4 Підготовка до виконання МРК 1	16		16
МРК 2	16		16
3. Контрольні заходи - іспит	32		32

3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

3.1. Семестр 8

3.1.1 Лекційні заняття

Тема і зміст лекцій дисципліни «Фінанси підприємств» наведені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1- Тема і зміст лекцій

Номер теми	Назва теми та її зміст	Обсяг лекцій, ак. годин	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	2	3	4
1	<u>Модуль 1</u> <i>Сутність фінансів та фінансового механізму підприємства.</i> Суть фінансів підприємства. Функції фінансів підприємства. Фінансова діяльність і зміст фінансової роботи. Завдання і функції фінансової служби підприємства. Зміст і завдання управління фінансами підприємства.	4	1
2	<i><u>Фінансові ресурси підприємства.</u></i> Формування фінансових ресурсів. Особливості використання фінансових ресурсів в умовах ринку.	2	1
3	<i><u>Грошові розрахунки підприємств.</u></i> Грошовий обіг і система розрахунків на підприємстві. Форми безготівкових розрахунків і платіжні документи. Платіжна дисципліна: наслідки порушення і способи зміцнення.	4	2
4	<i><u>Грошові надходження підприємства.</u></i> Характеристика і склад грошових надходжень підприємств. Доходи від звичайної діяльності. Доходи від операційної діяльності. Грошові надходження від інвестиційної, фінансової і іншої звичайної діяльності підприємства.	4	2
5	<i><u>Прибуток підприємства.</u></i> Прибуток як фінансовий результат господарської діяльності. Розподіл і використання прибутку. Управління формуванням прибутку. Планування прибутку. Рівень рентабельності	4	2
6	<i><u>Оподаткування підприємства.</u></i> Суть, призначення та функції податків. Суть податкової системи, принципи її побудови, види податків і джерела їх сплати. Непрямі податки. Прямі податки.	6	2
	<i><u>Всього за модулем 1</u></i>	24	10

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4
7	<p><u>Модуль 2</u></p> <p><u>Обігові кошти та їх організація на підприємстві.</u> Суть і основи організації обігових коштів. Визначення потреби в обігових коштах. Джерела формування обігових коштів. Показники стану і використання обігових коштів.</p>	4	1
8	<p><u>Фінансове забезпечення відтворення основних засобів підприємства.</u></p> <p>Поняття відтворення основних фондів. Показники стану і ефективності використання основних фондів Знос і амортизація основних фондів Суть і склад капітальних вкладень. Джерела і порядок фінансування капітальних вкладень.</p>	6	2
9	<p><u>Кредитування підприємства.</u></p> <p>Кругообіг коштів підприємств і необхідність залучення кредитів. Класифікація кредитів. Принципи кредитування.</p>	4	1
10	<p><u>Фінансове планування на підприємстві.</u></p> <p>Фінансова стратегія підприємств. Зміст і методи фінансового планування. Бюджетування в системі оперативного фінансового планування</p>	4	1
11	<p><u>Банкрутство та фінансова санація підприємства.</u> Фінансові чинники виникнення неплатоспроможності підприємства. Поняття банкрутства та його види. Санація підприємства і джерела її забезпечення</p>	6	1
	<u>Всього за модулем 2</u>	24	6
	<u>Всього лекційних занять</u>	48	16

3.1.2 Практичні заняття

Таблиця 3.2 – Теми і зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми та зміст практичних занять	Обсяг практ. занять, ак. годин	Обсяг самостійної роботи, ак. годин
1	2	3	4
1	Модуль 1 <u>Методи розрахунку виторгу від реалізації</u> Аналіз сутності поняття виторгу від реалізації. Визначення чинників, які впливають на величину виторгу. Вивчення методики розрахунку виторгу від реалізації.	2	1
2	<u>Прибуток підприємства.</u> Аналіз сутності поняття прибутку підприємства та його види. Визначення чинників, які впливають на величину прибутку. Вивчення методики розрахунку прибутку підприємства.	2	1
3	<u>Розрахунок потреби в обігових коштах.</u> Аналіз сутності поняття обігових коштів та особливостей їх управління. Визначення сутності процесу нормування обігових коштів та види нормативів. Вивчення методики розрахунку потреби в обігових коштах.	4	1
	<u>Всього за модулем 1</u>	8	3
4	Модуль 2 <u>Методи розрахунку амортизації.</u> Аналіз сутності поняття зносу основних засобів та його види, амортизації та її методи. Розглянута методика розрахунку амортизації основних засобів.	4	1
5	<u>Фінансові результати від операційної діяльності.</u> Аналіз операційної діяльності, доходів та видатків пов'язаних з операційною діяльністю. Визначення поняття фінансових результатів, основні чинники, а також основні напрямки аналізу фінансових результатів.	4	1
	Підготовка до виконання ідивідуального домашнього завдання		9
	<u>Всього за модулем 2</u>		11
	<u>Всього практичних занять</u>	16	14

3.1.3 Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів складається з самостійної проробки лекційного матеріалу при підготовці до практичних і лекційних занять, роботи з нормативною та періодичною літературою. Обсяг самостійної роботи наведено в табл.3.1., 3.2

3.1.4 Індивідуальне домашнє завдання

3.1.4.1. Перелік питань для виконання індивідуального домашнього завдання

1. Сутність фінансів підприємства. Функції фінансів підприємства.
2. Фінансові відносини, що виникають у процесі господарської діяльності.
3. Завдання та функції фінансової служби підприємства.
4. Взаємовідносини підприємств з бюджетом та позабюджетними фондами.
5. Класифікація і структура основних виробничих фондів. Їх відтворення.
6. Формування фінансових ресурсів.
7. Ефективність відтворення та використання основних фондів і потужностей.
8. Оборотні фонди підприємства: нормування, ефективність використання.
9. Джерела формування і види фінансових коштів.
10. Оборотні кошти. Особливості складу та структури.
11. Інвестиції: визначення, структура і напрямки використання.
12. Обчислення обсягу та оцінка ефективності капітальних вкладень. Джерела фінансування.
13. Організація фінансової роботи на підприємствах.
14. Організація грошових розрахунків підприємства.
15. Форми безготівкових розрахунків: організація, переваги та недоліки кожної форми безготівкових розрахунків.
16. Грошові надходження підприємства.
17. Виручка від реалізації продукції, робіт, послуг. Поняття. Фактори, що впливають на обсяг виручки від реалізації.
18. Планування виручки від реалізації: методи, терміни планів, особливості.
19. Формування валового і чистого доходу.
20. Капітальне будівництво. Способи виконання. Переваги й недоліки кожного способу.
21. Методологія планування фінансової діяльності підприємства в умовах ринкової економіки.
22. Система фінансових взаємовідносин підприємств в сучасних умовах господарювання.
23. Характеристика, особливості і взаємозв'язок методів фінансового планування на підприємствах різних форм власності.
24. Об'єктивна необхідність і проблеми стратегічного фінансового планування на підприємствах різних форм власності.
25. Взаємозв'язок і взаємодія стратегічного і тактичного фінансового планування на підприємстві.
26. Системи оперативного фінансового планування підприємства і проблеми їх удосконалення.
27. Резерви і фактори зростання прибутку.
28. Розподіл прибутку і дивідендна політика.
29. Принципи та об'єкти кредитування.
30. Сутність оподаткування підприємств. Податки і їх функції.

3.1.4.1. Перелік типових задач для виконання індивідуального домашнього завдання

1. В компанії обсяг продажу в кредит складає 600 тис.грн. Період надходження грошей – 90 днів. Собівартість 60 % від ціни реалізації. Визначити середні вкладення в дебіторську заборгованість.
2. Собівартість продукції складає 65 % від ціни реалізації. Рахунки в середньому сплачуються через 60 днів після продажу. Щомісячний обсяг продажу складає 180 тис. грн. Визначити вкладення в рахунки дебіторів.
3. В банк помістили вклад на суму 10 тис.грн. під просту ставку відсотку у розмірі 26% річних? Визначити: суму, яка повинна бути на рахунку через 3 роки та розмір нарахованих відсотків. Визначити яку суму буде отримано за умови виплат відсотків: а) поквартально; б) щорічно.
4. Фірма виробляє і реалізує продукцію, середні змінні витрати на виробництво й збут якої становлять 200 грн. за од. продукції. Ціна реалізації 220 грн. Постійні витрати фірми на місяць становлять 60 тис.грн. Визначити місячний прибуток при місячному обсязі продажів 6000 шт.
5. Фірма закупила устаткування загальною вартістю 36 млн.грн. для подальшого їх продажу. Сума отриманого виторгу склала 67 млн.грн. Витрати на збут склали 8 млн.грн. сума обов'язкових платежів із чистого прибутку складає 35 %. Визначити: валовий прибуток з ПДВ та без ПДВ, балансовий та чистий прибуток.
6. Підприємство продало продукцію на суму 175 тис.грн., витрати на її виробництво склали 75 млн.грн. Визначити суму валового прибутку з ПДВ та без ПДВ.
7. Визначити економічно вигідний варіант заходу щодо впровадження нової техніки і річний економічний ефект від його використання при запланованому розмірі випуску продукції 1000 одиниць виробів на основі таких даних:

Показатели	Базовый вариант	1 вариант	2 вариант
1. Собівартість одиниці виробу, грн.	1500	1800	1200
2. Питомі капітальні вкладення в основні фонди, грн.	3000	2500	3500

8. Визначити прибуток підприємства у II кварталі, якщо відомо, що виручка від реалізації в I кварталі склала 555,7 тис. грн., витрати на виробництво і реалізацію 304,0 тис. грн., в II кварталі виручка від реалізації збільшиться на 25 %.

9. Визначити розмір планового, фактичного і надпланового прибутку, а також економію від зниження собівартості в плановому і фактичному прибутку в грошовому вираженні при наступних даних за рік: - обсяг зданих робіт за кошторисною вартістю = 15,98 млн.грн. ; - обсяг зданих робіт за плановою собівартістю = 11,79 млн.грн. ; - обсяг зданих робіт за фактичною собівартістю = 11,82 млн.грн. ; - витрати, які покриваються в порядку компенсації і пільг понад кошторисною вартістю=450 тис. грн.

10. Визначити фінансові результати (прибуток) від операційної діяльності підприємств. Визначити фінансові результати (прибуток) від операційної діяльності підприємства.

Вихідні дані:

дохід (виручка) від реалізації продукції (послуг) 7100,0 тис. грн.;;
собівартість реалізованої продукції - 3500,0 тис. грн.;;
відрахування з доходу: податок на додану вартість - 1300,0 тис. грн.;;
акцизний збір - 100,
інші відрахування - 170,0 тис. грн.;;
інші операційні доходи - 1910,0 тис. грн.;;
адміністративные витрати - 1370,0 тис. грн.;;
інші операційні витрати - 590,0 тис. грн.;;
витрати на збут - 390,0 тис.грн.

4. ЗАСОБИ ПРОВЕДЕННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

4.1 Види контролю:

- 4.1.1 вхідний (нульовий) контроль;
- 4.1.2 поточний контроль (МКР 1 та МКР 2).
- 4.1.3 підсумковий (семестровий) контроль – Іспит.
- 4.1.4 контроль знань з вивченої дисципліни.

4.1.1. Перелік типових питань до вхідного контролю.

1. Дати визначення поняття «фінансів»
2. Проаналізувати функції фінансів
3. Дати визначення фінансів підприємства
4. Проаналізувати основну задачу фінансів підприємств
5. Дати визначення поняття «фінансових ресурсів підприємства»
6. Проаналізувати джерела формування фінансів підприємства
7. Дати визначення власного капіталу підприємства
8. Дати визначення залученого капіталу підприємства
9. Охарактеризувати сутність процесу управління фінансами підприємства
10. Охарактеризувати основні функції фінансової служби підприємства
11. Проаналізувати сутність грошових розрахунків підприємства
12. Дати визначення форм грошових розрахунків підприємства
13. Дати визначення податку
14. Проаналізувати прямі та непрямі податки
15. Дати визначення структури капіталу підприємства
16. Джерела формування капіталу підприємства
17. Дати визначення основних коштів підприємства
18. Дати визначення обігових коштів підприємства
19. Дати визначення кредиту
20. Проаналізувати поняття кредитування підприємства

4.1.2 Перелік питань до поточного контролю – МКР 1, МКР 2.

4.1.2.1 Перелік питань до 1 модульно-рейтингового контролю знань студентів

1. Дати визначення фінансів підприємств
2. Охарактеризуйте схему виробничого процесу та роль в ньому фінансів підприємств.
3. Функції фінансів підприємств. Дати визначення розподільної функції.
4. Дати визначення виторгу від реалізації та напрямків його використання
5. Функції фінансів підприємств. Дати визначення контрольної функції
6. Функції фінансів підприємств. Дати визначення функції формування грошових коштів на рахунках підприємств.

7. Дати визначення казначейства та його ролі в управлінні фінансами підприємств.
8. Проаналізувати фінансову діяльність на підприємстві та її основні завдання.
9. Проаналізувати фінансову діяльність на підприємстві та основні напрямки фінансової роботи.
10. Проаналізувати фінансове планування на підприємстві та планування витрат.
11. Проаналізувати фінансове планування та резерви зниження собівартості.
12. Проаналізувати фінансове планування на підприємстві та основні види планів.
13. Проаналізувати аналітичну роботу на підприємстві.
14. Проаналізувати задачі та функції фінансової служби підприємства.
15. Проаналізувати функцію фінансового планування
16. Проаналізувати оперативні фінансові плани та їх види
17. Проаналізувати фінансовий механізм підприємства та основні завдання фінансового менеджменту
18. Дати визначення фінансових ресурсів та джерел їх формування
19. Охарактеризувати основні джерела формування фінансових ресурсів підприємств
20. Дати визначення фінансових ресурсів, процесу їх формування та джерелам фінансування уставного фонду
21. Проаналізувати грошові фонди та їх види
22. Проаналізувати особливості використання фінансових ресурсів в умовах ринку
23. Проаналізувати грошовий оборот, його форми та напрямки здійснення
24. Проаналізувати сутність безготівкових розрахунків та основні види платіжних документів
25. Проаналізувати порядок відкриття поточного рахунку
26. Проаналізувати основні види банківських рахунків в іноземній валюті
27. Проаналізувати види платіжних документів. Платіжне доручення. Платіжна вимога-доручення
28. Проаналізувати види платіжних документів. Платіжна вимога. Розрахунковий чек.
29. Проаналізувати зміст, види та призначення акредитиву
30. Проаналізувати сутність поняття вексель та вексельну форму розрахунків (схема розрахунку)
31. Проаналізувати платіжну дисципліну та види санкцій за її порушення
32. Проаналізувати основні види діяльності підприємства
33. Проаналізувати доходи від звичайної діяльності
34. Проаналізувати доходи від операційної діяльності
35. Дати визначення доходу(виторгу) від реалізації, факторів що на неї впливають
36. Охарактеризувати вільні, фіксовані та регульовані
37. Охарактеризувати поняття фінансові інвестицій. Довгострокові та поточні фінансові інвестиції.

38. Проаналізувати сутність фінансової діяльності та пов'язані з нею грошові надходження
39. Охарактеризувати формування прибутку від реалізації (структурно-логічна схема)
40. Охарактеризувати процес розподілення та використання прибутку підприємства
41. Проаналізувати сутність резервного фонду
42. Проаналізувати сутність фонду споживання
43. Проаналізувати сутність фонду накопичення
44. Проаналізувати сутність нерозподіленого прибутку та його складових
45. Проаналізувати поняття рентабельності та її основні види
46. Проаналізувати сутність податків та їх економічний зміст
47. Охарактеризувати види державних платежів юридичних та фізичних осіб
48. Дати визначення податку та його функцій
49. Проаналізувати суб'єкт та об'єкт оподаткування
50. Дати визначення ставки податку та її видів
51. Проаналізувати поняття одиниці оподаткування, податкової квоти та податкових пільг
52. Проаналізувати сутність податків та податкових пільг
53. Дати визначення податкової системи та системи оподаткування. Принципи побудови податкової системи
54. Дати визначення податкової системи та основним принципам її функціонування
55. Проаналізуйте сутність поняття податку та його класифікацію
56. Охарактеризувати прямі та непрямі податки
57. Проаналізувати види податків
58. Охарактеризувати непрямі податки та їх види
59. Охарактеризувати сутність податку на додану вартість
60. Проаналізувати сутність акцизного збору та особливостей його оплати
61. Дати визначення акцизного збору та марки акцизу
62. Дати визначення прямих податків
63. Охарактеризувати платників податку на прибуток
64. Охарактеризувати об'єкт оподаткування податком на прибуток
65. Проаналізувати оподаткування доходу фізичних осіб та об'єкт оподаткування

4.1.2.2 Перелік типових завдань до 1 модульно-рейтингового контролю знань студентів

1. Визначити оптову (відпускну) ціну за одиницю товару, якщо собівартість його випуску складає – 600грн. за од., рівень рентабельності – 20% до витрат, ставка акцизу – 15 %, ставка ПДВ – 20%.

2. Собівартість акцизного виробу складає - 6 грн. Планова рентабельність - 25%. Ставка акцизного збору — 2,5 грн. ПДВ - 20 %. Торгова націнка - 15 %. Визначити: прибуток, ціну акцизовиробу, ціну подакцизного изделия с НДС, розничну ціну подакцизного виробу з торговою націнкою.

3. Сума 45 тис. грн. інвестується під ставку відсотка 15% річних: а) на 5 років; б) на 10 років. Визначити нарощені суми за умови щорічного нарахування складних та простих відсотків?

4. Визначити на який термін необхідно розмістити грошові кошти під простий відсоток у 28 % річних, для того щоб вона збільшилася у 1,5 рази?

5. В банк помістили вклад на суму 10 тис.грн. під просту ставку відсотку у розмірі 26% річних? Визначити: суму, яка повинна бути на рахунку через 3 роки та розмір нарахованих відсотків. Визначити яку суму буде отримано за умови виплат відсотків: а) поквартально; б) щорічно.

6. Фірма виробляє і реалізує продукцію, середні змінні витрати на виробництво й збут якої становлять 200 грн. за од. продукції. Ціна реалізації 220 грн. Постійні витрати фірми на місяць становлять 60 тис.грн. Визначити місячний прибуток при місячному обсязі продажів 6000 шт.

7. Фірма закупила устаткування загальною вартістю 36 млн.грн. для подальшого їх продажу. Сума отриманого виторгу склала 67 млн.грн. Витрати на збут склали 8 млн.грн. сума обов'язкових платежів із чистого прибутку складає 35 %. Визначити: валовий прибуток з ПДВ та без ПДВ, балансовий та чистий прибуток.

8. Підприємство продало продукцію на суму 175 тис.грн., витрати на її виробництво склали 75 млн.грн. Визначити суму валового прибутку з ПДВ та без ПДВ.

9. Підприємство випускає 25 тис. од. продукції за ціною 230 грн./од. Виробничі витрати складають 150 грн./од, змінні витрати на збут – 30 грн./од., середні постійні витрати, що відносяться на собівартість одиниці продукції пропорційно трудовитратам складають – 40 грн./од. Підприємство отримало замовлення на додатковий випуск 2 тис.од. продукції за ціною 190 грн./од.

10. Визначити: собівартість основного та додаткового замовлення, прибуток на плановий обсяг випуску, прибуток за додатковим замовленням та загальну суму прибутку.

4.1.2.3 Перелік питань до 2 модульно-рейтингового контролю знань студентів

1. Дати визначення поняття обігових коштів, їх складу та структури
2. Дати визначення поняття обігових коштів, в сфері обігу та виробництва
3. Проаналізувати особливості складу та структури обігових коштів (схему)
4. Проаналізувати сутність та систему організації обігових коштів підприємств
5. Проаналізувати процес визначення потреби в обігових коштах
6. Проаналізувати джерела формування обігових коштів
7. Проаналізувати показники стану та використання обігових коштів
8. Проаналізувати поняття основних фондів та їх відтворення
9. Проаналізувати виробничі та невиробничі основні фонди
10. Проаналізувати структуру основних фондів
11. Проаналізувати процес кругообігу основних засобів
12. Проаналізувати показники стану, ефективності використання та забезпечення основними засобами (загальна характеристика)
13. Проаналізувати показники стану основних засобів

14. Проаналізувати показники ефективності використання основних засобів
15. Проаналізувати показники забезпечення основними засобами
16. Дати визначення зносу основних фондів та його видів
17. Проаналізувати поняття відновлення основних засобів та його види
18. Проаналізувати методи розрахунку амортизації основних засобів
19. Охарактеризувати поняття капітальних вкладень та бюджет капітальних вкладень
20. Проаналізувати структуру капітальних вкладень
21. Проаналізувати джерела та порядок фінансування капітальних вкладень
22. Охарактеризувати поняття капітальних вкладень та джерел фінансування капітальних вкладень при веденні будівництва власними силами
23. Охарактеризувати способи виконання будівельних робіт та особливості їх оформлення
24. Проаналізувати типи підрядних договорів
25. Проаналізувати форми розрахунку між замовником та підрядчиком
26. Проаналізувати основні види ремонтів
27. Проаналізувати план виконання ремонту
28. Проаналізувати поняття кредиту та чинники, що обумовили його виникнення
29. Проаналізувати поняття кредиту та основні об'єкти короткострокового кредитування в обігові кошти підприємства
30. Проаналізувати форми та види кредиту
31. Проаналізувати види кредиту відповідно до призначення та строку використання, терміну використання
32. Проаналізувати види кредиту залежно від кредитного забезпечення та методу їх надання
33. Проаналізувати види кредиту залежно від характеру та способу сплати відсотків, кількості кредиторів
34. Проаналізувати принципи кредитування
35. Проаналізувати особливості кредитування підприємств
36. Проаналізувати сутність поняття перспективного фінансового планування та його складові
37. Дати визначення фінансової стратегії та її завдань
38. Проаналізувати послідовність формування стратегії підприємства
39. Дати визначення фінансового прогнозування
40. Дати визначення фінансового планування, його мети та системи фінансового планування
41. Проаналізувати поняття фінансового планування та його завдання
42. Проаналізувати проблеми на шляху фінансового планування в Україні
43. Охарактеризувати головне призначення фінансового планування для підприємств
44. Проаналізувати суть поняття фінансового планування, його методи, етапи та зміст
45. Проаналізувати види, зміст та призначення оперативних фінансових планів

46. Проаналізувати основні заходи щодо забезпечення синхронності грошових надходжень

47. Проаналізувати сутність поняття бюджету та бюджетного планування

48. Проаналізувати поняття фінансової кризи та її параметри

49. Проаналізувати поняття банкрутства та його процедури

50. Проаналізувати поняття санації підприємства, її мету та види

4.1.2. 4 Перелік тестових завдань до 2 модульно-рейтингового контролю знань студентів

1. Грошові кошти, а також ті види активів, які будуть обернені в гроші, продані або спожиті не пізніше, ніж через рік, а саме, цінні папери, що легко реалізуються, рахунки дебіторів, товарно-матеріальні запаси, витрати майбутніх періодів – це:

- a) Фонді обігу
- b) Обігові активи
- c) Основні засоби
- d) Основні виробничі фонди

2. Амортизація – це:

- a) Бухгалтерська і податкова концепції, яка використовується для оцінки втрати величини вартості активів з часом
- b) Списання балансової вартості основних фондів
- c) Процес постійного перенесення вартості основних фондів на вартість готової продукції
- d) Всі відповіді вірні

3. Фаза розбалансованої діяльності підприємства і обмежених можливостей впливу його керівництва на фінансові стосунки – це :

- a) Санація
- b) Стагнація
- c) Банкрутство
- d) Фінансова криза

4. Відтворення основних фондів може бути:

- a) Плановим і позаплановим
- b) Повним і частковим
- c) Простим і розширеним
- d) Постійним і тимчасовим

5. Перспективне фінансове планування включає:

- a) Прогнозування на основі показників виконання виробничого плану за минулий період
- b) Аналіз показників за попередній період і побудову системи прогнозів
- c) Прогнозування фінансової діяльності підприємства і розробки його фінансової стратегії
- d) Поточне і оперативне фінансове планування

6. Руйнування основних фондів в економічному сенсі, втрата споживчої вартості – це:

- a) Фізичний знос
- b) Старіння основних фондів
- c) Моральний знос
- d) Матеріальний знос

7. У виробничій сфері обіговий капітал (оборотні кошти) авансуються в:

- a) Обігові виробничі фонди
- b) Фонди обігу
- c) Готову продукцію
- d) Еквіваленти грошових коштів
- e) Вірно a), b)

8. Оголошення підприємством стану банкрутства з метою не виплачувати борги, втаїти наявні фінансові ресурси і використовувати їх не по прямому призначенню – це:

- a) Навмисне банкрутство
- b) Злісне банкрутство
- c) Добровільне банкрутство
- d) Фіктивне банкрутство

9. Часткова втрата основними фондами споживчої вартості у зв'язку із здешевленням їх відтворення або у зв'язку з нижчою продуктивністю в порівнянні з новими - це:

- a) Фізичний знос основних фондів
- b) Амортизація основних фондів
- c) Моральний знос основних фондів
- d) Знецінення основних фондів

10. Результатом перспективного фінансового планування є розробка трьох основних прогнозів:

- a) Оперативного, поточного, перспективного
- b) Платіжного і податкового календаря
- c) Фінансових результатів, руху грошових коштів, бухгалтерського балансу підприємства
- d) Касового плану і плану короткострокового кредитування

11. Залишки готової продукції на складі підприємств, відвантажені, але не сплачені покупцями товари, залишки засобів підприємств на поточному рахунку в банку, касі, в розрахунках, в дебіторській заборгованості, а також вкладені в короткострокові цінні папери – це:

- a) Нормовані обігові кошти
- b) Ненормовані обігові кошти
- c) Основні виробничі фонди
- d) Фонди обігу

12. Система фінансового планування на підприємстві включає три основні підсистеми:

- a) Перспективне фінансове планування, поточне фінансове планування, оперативне фінансове планування
- b) Оперативне фінансове планування, бюджетування
- c) Фінансовий аналіз, прогнозування, планування
- d) Прогнозування, аналіз, бюджетування

13. Джерела формування оборотних коштів:

- a) Власні кошти
- b) Прирівняні до власних
- c) Позикові кошти
- d) Залучені кошти
- e) Всі відповіді вірні

14. Банкрутство, яке полягає в свідомо помилковому оголошенні керівником або власником комерційної організації про свою неспроможність в цілях введення в оману кредиторів для отримання відстрочення або розстрочки за платежами від кредиторів або знижки з боргів, якщо це діяння заподіяло крупний збиток – це:

- a) Злісне банкрутство
- b) Навмисне банкрутство
- c) Фіктивне банкрутство
- d) Добровільне банкрутство

15. Фондовоозброєність визначається як :

- a) Відношення середньорічної вартості основних фондів до середньооблікової вартості працівників
- b) Відношення виторгу від реалізації до середньорічної вартості основних фондів
- c) Відношення залишкової вартості основних фондів до їх балансової вартості
- d) Відношення суми виторгу до середньорічної вартості основних фондів

4.1.2.5 Перелік типових задач до 2 модульно-рейтингового контролю знань студентів

1. Розрахувати амортизацію прямолінійний, кумулятивним та методом прискореного зменшення залишкової вартості

Таблиця 1- Вихідні дані

Вартість устаткування	35000	грн
Очікуваний термін використання	4	роки
Ліквідаційна вартість	4000	грн

2. Фірма бажає продати 20 тис. шт. товару, середні змінні витрати на виробництво й реалізацію якого становлять 15 грн. за шт. Постійні витрати – 250 тис.грн. Фірма планує дістати прибуток у розмірі 50 тис.грн. За якою ціною варто продавати товар?
3. Підприємство виробляє і реалізує один вид продукції, змінні витрати на одиницю якої становлять: сировина і матеріали – 20 грн. за шт.; заробітна плата – 16 грн. за шт.; змінні виробничі та накладні витрати – 8 грн. за шт.; змінні збутові витрати – 4 грн. за шт. Ціна реалізації продукції 60 грн. за шт. Постійні витрати становлять 136 тис. грн. Визначити, яку кількість продукції необхідно реалізувати, щоб дістати прибуток у сумі 32 тис. грн..

3. Розрахувати суму амортизації за виробничим методом

Таблиця 1- Вихідні дані

Вартість устаткування	22000	грн
Очікуваний термін використання	6	років
Ліквідаційна вартість	2000	грн
Загальний обсяг виробництва	2500	од.
Обсяг випущеної продукції за роками експлуатації	600	од.
	550	од.
	450	од.
	400	од.
	300	од.
	200	од.

4. Розрахувати відсоток змін матеріальних витрат на виготовлення жіночого пальто за рахунок зміни норми витрат залежно від розміру, використовуючи данні таблиці 1

Таблиця1 – Вихідні дані

№	Матеріали	Од.вим	Норма витрат		Ціна за од., грн.
			р.44	р. 52	
1	Тканина №1	м	2,70	3,00	70,00
2	Тканина №2	м	2,50	2,80	15,00
3	Флізелін	м	1,20	1,50	3,00
4	Нитки шовкові № 18	м	100,00	100,00	2,00
5	Нитки х/п № 40	м	220,00	220,00	1,50
6	Застібки	шт.	10,00	10,00	10,00

5. Порівняйте рентабельність виробництва малого та крупного підприємств використовуючи данні таблиці 1.

Таблиця 1

№	Показник	Підприємства	
		Мал.	Круп.
1	Обсяг виробництва, млн.грн	22	120
2	Фондоємність	0,7	0,7
3	Фонди обігу, млн.грн	4	35
4	Прибуток, млн.грн.	0,56	3
5	Співвідношення вартості основних фондів та обігових	4	4

6. Норматив обігових засобів підприємства на початок планового періоду склав 1000 тис. грн., в т.ч. виробничий – 800тис. грн., та невиробничий 200тис. грн. За планом передбачено зростання виробничої програми на 10 %. В плановому році в результаті реалізації заходів щодо поліпшення використання обігових коштів передбачено прискорення їх обіговості на 2 %. Визначити норматив обігових коштів на плановий рік, враховуючи прискорення обіговості обігових коштів.

7. Визначити економічно вигідний варіант заходу щодо впровадження нової техніки і річний економічний ефект від його використання при запланованому розмірі випуску продукції 1000 одиниць виробів на основі таких даних:

Показники	Базовий варіант	1	2
		варіант	варіант
1. Собівартість одиниці виробу, грн.	1500	1800	1200
2. Питомі капіталовкладення в основні фонди, грн.	3000	2500	3500

8. На підприємстві використовується устаткування, яке було придбано 2 роки тому за ціною 1550 грн. Враховуючи технологічні особливості та режим роботи підприємства, планується що устаткування такого типу повинно відпрацювати 6 років (очікуваний корисний термін роботи). В даний момент ціна такого устаткування складає 1050 грн. Визначити ступінь зносу устаткування(фізичного та морального).
9. Розрахуйте обіговість обігових коштів (тривалість обігу) і коефіцієнт обіговості за рік, використовуючи наступні дані:

Дата	Залишки обігових коштів		Обсяг реалізованої продукції	
	Сума, тис. грн.	квартал	Сума, тис. грн.	
на 1 січня 2009 р.	2 500	I	3 000	
1 квітня 2009 р.	2 600	II	3 500	
1 липня 2009 р.	2 400	III	2 900	
1 жовтня 2009 р.	2 400	IV	3 100	
1 січня 2010 р.	2 500			

4.1.3 . Перелік типових завдань до іспиту

До семестрового контролю-іспиту винесені питання I і II модульно-рейтингового контролю знань.

4.1.4 Контроль знань з вивченої дисципліни

1. Дати визначення фінансів підприємств
2. Охарактеризуйте схему виробничого процесу та роль в ньому фінансів підприємств.
3. Функції фінансів підприємств. Дати визначення розподільної функції.
4. Дати визначення виторгу від реалізації та основних напрямків його використання
5. Проаналізувати фінансову діяльність на підприємстві та основні напрямки фінансової роботи.
6. Дати визначення фінансових ресурсів та джерел їх формування
7. Дати визначення фінансових ресурсів, процесу їх формування та джерелам фінансування уставного фонду
8. Проаналізувати грошові фонди та їх види
9. Проаналізувати сутність безготівкових розрахунків та основні види платіжних документів
10. Проаналізувати фінансові інвестиції та їх форми
11. Охарактеризувати поняття фінансові інвестицій. Довгострокові та поточні фінансові інвестиції.
12. Охарактеризувати довгострокові та поточні фінансові інвестиції
13. Охарактеризувати формування прибутку від реалізації
14. Охарактеризувати процес розподілення та використання прибутку підприємства
15. Проаналізувати поняття рентабельності та її основні види
16. Проаналізувати сутність податків та їх економічний зміст
17. Проаналізувати суб'єкт та об'єкт оподаткування
18. Дати визначення ставки податку та її видів
19. Проаналізувати сутність податків та податкових пільг
20. Дати визначення податкової системи та системи оподаткування. Принципи побудови податкової системи
21. Дати визначення податкової системи та основним принципам її функціонування
22. Проаналізуйте сутність поняття податку та його класифікацію
23. Охарактеризувати прямі та непрямі податки
24. Дати визначення поняття обігових коштів, їх складу та структури
25. Проаналізувати поняття основних фондів та їх відтворення
26. Проаналізувати показники стану, ефективності використання та забезпечення основними засобами (загальна характеристика)
27. Проаналізувати показники стану основних засобів
28. Проаналізувати показники ефективності використання основних засобів
29. Проаналізувати показники забезпечення основними засобами
30. Дати визначення зносу основних фондів та його видів
31. Проаналізувати методи розрахунку амортизації основних засобів

32. Охарактеризувати поняття капітальних вкладень та бюджет капітальних вкладень
33. Проаналізувати поняття кредиту та чинники, що обумовили його виникнення
34. Проаналізувати форми та види кредиту
35. Проаналізувати принципи кредитування
36. Проаналізувати послідовність формування стратегії підприємства
37. Дати визначення фінансового прогнозування
38. Проаналізувати поняття фінансового планування та його завдання
39. Проаналізувати поняття фінансового плану та принципи комерційного розрахунку
40. Охарактеризувати етапи фінансового планування на підприємстві
41. Проаналізувати сутність поняття бюджету та бюджетного планування
42. Проаналізувати поняття бюджету, його значення та види бюджету за формою та змістом
43. Охарактеризувати процес бюджетування, його значення та задачі
44. Проаналізувати вимоги щодо розробки бюджетів на підприємстві
45. Проаналізувати процес бюджетування на підприємстві
46. Проаналізувати класифікацію бюджетів
47. Проаналізувати поняття банкрутства та його види
48. Охарактеризувати процедури банкрутства
49. Проаналізувати поняття санації підприємства, її мету та види
50. Проаналізувати фінансове забезпечення санаційних заходів

5. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО- МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ І НАВЧАЛЬНИХ ЗАСОБІВ

5.1. Основна та додаткова література

1. Азаренкова Г.М. Фінанси підприємств: Навч. посібник для самост. вивчення дисципліни / Г. М. Азаренкова , Т. М. Журавель, Р.М. Михайленко — 2. вид., випр. і доп. — К. : Знання-Прес, 2006. — 288с.
2. Гриньова В.М. Фінанси підприємств: Навч. посіб. / В.М.Гриньова, В.О. Коюда - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання-Прес, 2004. - 424с.
3. Любенко Н.М. Фінанси підприємств. Навчальний посібник / Н.М. Любенко – К.: Центр учбової літератури, 2009. -264 с.
4. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств. Навч. Посіб./ О.О.Непочатенко - К.: Центр учбової Літератури. 2011. - 328с.
5. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств: Підручник / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л Д. Буряк та ін.; Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. — 6-те вид., перероб. та допов. — К.: КНЕУ, 2006. — 552 с.
6. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: Навч. посіб./ О. С. Філімоненков — 2-ге вид., переробл. і допов. — К.: МАУП, 2004. — 328 с.

Додаткова:

1. Аранчій В. І. Фінанси підприємств: Навч. посіб./ В. І. Аранчій — К.: ВД “Професіонал”, 2004. — 304 с.
2. Брюховецька Н. Ю. Фінанси підприємств: навч. посібник /Брюховецька Н. Ю. / Донецький ун-т економіки та права. Кафедра фінансів. — Донецьк : ДонУЕП, 2006. — 215с.

5.2 Методичні посібники і вказівки

1. Методичний посібник для організації самостійної роботи з дисципліни «Фінанси підприємств» для студентів всіх форм навчання напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент» / Укл.: Полуянов В.П., Мудра О.В.- Горлівка: АДІ ДВНЗ ДонНТУ, 2012. - 24с.